

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ СПОРТИВНИХ ІГОР

Зацікавленість здобувачів вищої освіти до занять настільним тенісом при факультативній формі організації занять

Акінін Л.А., Ковтун О.В., Коленченко А.М., Чупир К.І.
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Анотація. Погіршення стану здоров'я студентської молоді вимагає впровадження нових форм організації навчального процесу з фізичного виховання. Наразі фахівцями відзначається недостатня ефективність фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти. Однією з перспективних сучасних форм фізичного виховання студентів є спортивно орієнтоване фізичне виховання, що базується на принципах конверсії спортивного тренування та сприяє формуванню особистісної фізичної культури студента. Проведене соціологічне онлайн-опитування здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (n=2326) з метою визначення студентами стану власного здоров'я; визначення відношення студентів до занять фізичною активністю та спортом, зокрема – настільним тенісом; визначення зацікавленості студентів університету до занять фізичною культурою та спортом на спортивній інфраструктурі університету, а також аналіз роботи з фізичного виховання у першому півріччі 2021-2022 навчального року стосовно визначення зацікавленості до занять фізичною культурою, зокрема – настільним тенісом, при факультативній формі занять.

Ключові слова: здобувач вищої освіти; спортивно орієнтоване фізичне виховання; настільний теніс.

Вступ. Більшість фахівців пов'язує погіршення стану здоров'я й фізичної підготовленості студентської молоді не тільки з несприятливими соціально-економічними умовами життя й екологією, але й з істотним падінням інтересу студентів до занять фізичною культурою та спортом (Башавець, 2020).

Недостатня ефективність фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти – наслідок використання в освітньому процесі як у загальноосвітніх закладах, так і у закладах вищої освіти застарілих форм занять. Зниження ефективності фізичного виховання студентів зумовлено також і об'єктивними причинами, такими як стала тенденція до погіршення стану здоров'я молоді, збільшення кількості здобувачів вищої освіти, яких за станом здоров'я віднесено до спеціального відділення (Літвінова, Пенюв, & Тимченко, 2021). Недостатню фізичну підготовленість мають близько 50 % молоді, а майже 90 % – відхилення в стані здоров'я. У переважній частині студентів не сформована

потреба піклуватися про своє здоров'я, а також відсутнє бажання займатися фізичними вправами (Носко, 2016). Внаслідок низького рівня особистої фізичної культури студенти байдуже ставляться до обов'язкових занять з фізичного виховання (Тимошенко, & Бобылева, 2013).

Традиційна система фізичного виховання у закладах вищої освіти на сучасному етапі потребує впровадження нових напрямків організації занять з фізичної культури (Круцевич, & Пангелова, 2016). Однією з перспективних сучасних форм фізичного виховання студентів є спортивно орієнтоване фізичне виховання, що базується на принципах конверсії спортивного тренування та сприяє формуванню особистісної фізичної культури студента (Ольховый, 2015). Самостійний вибір студентом виду спорту або рухової активності при спортивно орієнтованому фізичному вихованні сприяє підвищенню його зацікавленості заняттями з фізичного виховання (Борисов В., 2014). При цьому з'являється можливість здійснення індивідуального підходу до навчання на заняттях конкретного студента та його удосконалення в обраному фізкультурно-спортивному напрямку (Козина, 2016).

Мета дослідження. Метою нашого дослідження було визначення зацікавленості студентів до занять фізичною культурою при факультативній формі занять. Дослідження проводились згідно до плану наукової роботи кафедри фізичного виховання та спорту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2021 рік.

Завдання дослідження:

1. Самостійно студентами визначити стан власного здоров'я.
2. Визначити відношення студентів до занять фізичною активністю та спортом, зокрема – настільним тенісом;
3. Вивчити зацікавленість студентів університету заняттям фізичною культурою та спортом на спортивній інфраструктурі університету.

Методи дослідження. Соціологічне онлайн-опитування студентів (n=2326) за допомогою платформи LimeSurvey, методи математичної статистики.

В опитуванні взяли участь студенти II-VI курсів усіх факультетів та навчально-наукових інститутів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 73% опитаних є здобувачами вищої світи рівня бакалавр, 27% навчаються у магістратурі.

Результати дослідження та їх обговорення. 66 % опитаних студентів Каразінського університету оцінюють стан свого здоров'я як добрий. У тих студентів, які мають регулярну фізичну активність, зокрема займаються спортом, оцінки стану здоров'я істотно вищі. 82% здобувачів вищої освіти відзначили, що мають фізичну активність (багато ходять пішки, виконують фізичні вправи, руханку, бігають тощо), 18% відвідують спортивні секції, (секції, які працюють на спортивних спорудах Каразінського університету відвідують 9% опитаних студентів). Заняття на спортивній інфраструктурі університету відвідували загалом 53% здобувачів вищої освіти. Найчастіше

відвідування пов'язано з факультативними заняттями з фізичного виховання або ж із заняттями в спортивних секціях.

Більшість студентів відвідували або відвідують безкоштовні заняття спортом на базі спортивних об'єктів Каразінського університету. Досвід безкоштовних занять мають 35% студентів. Найчастіше це заняття у тренажерних залах, аеробікою, ігровими видами спорту. Студенти мають високу зацікавленість у безкоштовних заняттях спортом – 67% назвали ті чи інші секції, в яких вони бажають займатися.

Найбільш привабливими для студентів є секції аеробіки, тенісу, стрільби з лука. Юнаків переважно приваблюють єдиноборства (ММА, бокс та кікбоксинг), ігрові види спорту (теніс, настільний теніс, футзал) а також стрільба з лука, дівчат – аеробіка і чирлідінг, стрільба з лука, а також ігрові види спорту (теніс, настільний теніс, волейбол, бадмінтон).

Настільний теніс є одним з найбільш популярних у світі видів спорту. Незважаючи на складність, настільний теніс залишається цілком доступним для оздоровлення у будь-якому віці. Займаючись настільним тенісом, можна легко регулювати фізичні і нервові навантаження на організм людини залежно від віку, фізичного розвитку і стану здоров'я. У процесі гри, яка відрізняється високою руховою активністю, формуються такі важливі якості як швидкість, спритність, координація, увага, реакція, окомір, мислення і багато інших. При цьому здобувачі вищої освіти отримують значне і, в той же час, посилене фізичне навантаження і емоційну зарядку. Важливою передумовою популярності настільного тенісу є можливість диференційованого підходу до заняття залежно від фізичної і технічної підготовленості. На занятті студенти опановують нові елементи техніки і тактики гри, знайомляться з основними правилами гри.

Заняття з настільного тенісу повинні носити оздоровчий характер і бути спрямовані на фізичний розвиток студентів, ознайомлення їх з дисципліною, режимом дня, гігієною і самоконтролем. Основна мета навчання полягає у формуванні у студентів стійкого інтересу до заняття настільним тенісом, досягнення високого рівня розвитку спеціальної і загальної фізичної підготовленості, забезпечення достатнього об'єму рухової активності при оздоровчій спрямованості занять.

Аналіз роботи з фізичного виховання студентів у першому півріччі 2021-2022 навчального року показав, що настільним тенісом на факультативних заняттях займалися 5,6% здобувачів вищої освіти (113 осіб).

Нажаль 33% студентів не мають зацікавленості в заняттях спортом, які пропонує Каразінський університет ані безкоштовно, ані за плату. Більшість з них взагалі не цікавляться спортом. Частина вже займаються в секціях поза університетом. Приблизно для кожного четвертого причиною незацікавленості є незручне розташування спортивних об'єктів (далеко, незручно діставатись). Це є проблемою переважно для студентів з віддалених районів Харкова та передмістя, які проживають не в гуртожитках.

Висновки. Впровадження спортивно орієнтованого фізичного виховання в Каразінському університеті надало можливість студентам займатися руховою активністю і спортом протягом усього терміну навчання. Переважна частина здобувачів вищої освіти проявляють інтерес до занять фізичною активністю, спортом під час навчання, але кількість тих, що займаються у спортивних секціях та спортивно орієнтованих групах фізичного виховання складає трохи менше третини.

Література:

- Башавець, Н.А. (2013). Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 4 (29), 76-81.
- Борисов В.В., Олейник, Н.О., & Тимошенко, В.В. (2014). Мотивационное обеспечение учебно-воспитательного процесса с использованием технологии спортивно-ориентированного физического воспитания в вузе, *Молодой ученый*, 17, 459-461.
- Козина, Ж.Л., Ольховый, О.М., & Темченко, В.А. (2016). Влияние информационных технологий на техническую подготовленность студентов при спортивно-ориентированном физическом воспитании. *Физическое воспитание студентов*, 1, 21-28. <http://dx.doi.org/10.15561/20755279.2016.0103>
- Круцевич, Т., & Пангелова, Н. (2016). Сучасні технології щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 3, 109-114.
- Літвінова, А.М., Пенюк, В.В., & Тимченко, Г.М. (2021). Засоби діагностики стану здоров'я студентів, які займаються фізичним вихованням. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: «Педагогічні науки»*, 2(340), Ч. II, 28-44. DOI: 10.12958/2227-2844-2021-2(340)-2-28-44
- Носко, М.О. (2014). *Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні: монографія*. Київ : SPD Chalchynska NV.
- Ольховый, О.М., Петренко, Ю.М., Темченко, В.О., & Тимченко Г.М. (2015). Модель спортивно-ориентированного физического воспитания студентов с применением информационных технологий. *Фізичне виховання студентів*, 3, 29-37. <http://dx.doi.org/10.15561/20755279.2015.0304>
- Тимошенко, В.В., & Бобылева, Я.В. (2013). Оптимизация процесса физического воспитания в высшем учебном заведении (ВУЗ) с использованием спортивно-ориентированных технологий. *Молодой ученый*, 12, 531-533.

Відомості про автора:

Акінін Леонід Анатолійович –

старший викладач

<https://orcid.org/0000-0001-5589-2884>

E-mail: sport@karazin.ua

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Ковтун Олена Валеріївна –

доцент

<https://orcid.org/0000-0001-5125-4279>

E-mail: kowtun.elena@gmail.com

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Коленченко Анастасія Миколаївна –

старший викладач

<https://orcid.org/0000-0002-1853-775X>

E-mail: kolenchenkonasti@gmail.com

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Чупир Катерина Іванівна –

старший викладач

<https://orcid.org/0000-0001-7883-314X>

E-mail: karnavaldekor@gmail.com

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Надійшла до редакції 15.01.2022 р.